

szege 9,7%-kal csökkent 1996-hoz képest (1996: 3,065 millió, 1997: 2,769 millió). A beszerzett kötetek száma könyvtáranként átlagosan 10,8%-kal csökkent (1996: 39 335, 1997: 35 104).

Ha a tankönyvgyűjteményeket kizárjuk, az átlagos keret az 1992-es 2,842 millióról 1995-re 3,677 millióra nőtt, majd 1997-ben 2,825 millióra esett vissza.

Ugyanez a folyamat kötetekben kifejezve: 1992-ben 35 428, 1995-ben 49 897 és 1997-ben 35 517 kötet beszerzése történt meg. Ugyanakkor az egyetemi tudományos tanács csupán az újonnan megjelent monográfiákra vonatkozóan – az oktatott szakok számától függően 35 800 és

53 700 között irányozza elő a beszerzendő kötetek számát.

Az 1995-höz képest 30%-kal kevesebb beszerzett monográfia arra mutat, hogy mind az állomány folyamatos építése, mind pedig a visszamenőleges állománykiegészítés komoly veszélyben forog.

/GRIEBEL, Rolf: Die Zeitschriften- und Monographienwerbung in den Universitätsbibliotheken. = Zeitschrift für Bibliothekswesen und Bibliographie, 46. köt. 2. sz. 1999. p. 107–125./

(Papp István)

Egyre kevesebb külföldi tudományos-műszaki folyóirat érkezik Oroszországból

1991-ben, az utolsó „központosított” évben kb. 16 ezer kurrens folyóirat járt az orosz könyvtárakba. Ezeknek mintegy 63%-át vétel útján szerezték be. 37%-ot tett ki a cserében érkezett címek száma. 1997-re a kurrens folyóiratok száma 6 és fél ezerre csökkent. És: az érkező címek 70%-a volt cserekiadvány. Csupán 30%-nyi az előfizetés.

A járatás nagyvárosokba koncentrálódik, de ott is kevesebb könyvtárra (ezt dokumentálja: jelentős mértékben visszaesett a központi katalógusba jelentő intézmények számossága is). Az egyes régiók között ugyancsak nagy „járatási” különbségek vannak. Míg a Karél Köztársaság nemzeti könyvtárába 1706 folyóirat érkezik külföldről, a Mari Köztársaságéba mindössze 51. A Távolségi Állami Tudományos Könyvtár 1997-ben 1037 címmel gyarapodott, az Amur megyei tudományos könyvtár egyel sem.

A beérkező példányszámban szintén meghökkenítő a csökkenés. Így pl. a *Byte* 1991-ben 107, 1996-ban 27, a *Nature* 1991-ben kereken száz, 1996-ban 11 példányban volt jelen a kínálatban. Ráadásul azt is el kell mondani, hogy ezen belül számos könyvtár a Soros Alapítvány jóvoltából jut hozzá az említett két laphoz. A sort és a „Soros-segítség”-et természetesen tovább is lehetne folytatni.

A megjelentető országok mezőnyében (bár csökkent címszámmal) továbbra is az USA és Nagy-Britannia vezet, de ez utóbbit utolérte a Németországból érkező orgánusok száma. (1991-hez képest Németországon kívül csak Japán tudta növelni Oroszországba jutó folyóiratcímekéinek választékát.)

Az alaptudományi (matematikai, fizikai és kémiai) folyóiratokban nem változott a helyzet, sőt kémiából valamivel, matematikából pedig jóval

több külföldi cím érkezett az országba 1997-ben. Annál drámaibb a helyzet az alkalmazott tudományi folyóiratok tekintetében. Különösen az elektronikai periodikumok száma esett vissza.

Jellemző adat: csupán a GPNTB-ben kb. 20 ezer évfolyamnyi hiány keletkezett a tárgyalt időszak restriktói következtében. A kérdés: lehet-e majd valamikor pótolni őket?

Meglehetősen ígéretesnek tűnik az elektronikus folyóirat-kínálat növekedése. Ezek használatába a német Lange und Springer cég az Oroszországi Könyvtári Szövetséggel vállalva az orosz könyvtárakat is be akarja vonni. Ha ez a törekvés szárba szökken, tényleg érdemi segítséget jelent majd a „folyóiratínség” felszámolásában. Azonban nem árt óvatosnak lenni, mivel

- nem minden fontos folyóiratnak van elektronikus változata, mégha számuk évről évre növekszik is;
- az elektronikus folyóiratok igénybevétele drága, nem is beszélve az ehhez szükséges eszközök beszerzéséről;
- a folyóiratok programellátása, illetve ezen belül a bekövetkező változásoknak való megfelelés ugyancsak nem olcsó mulatság;
- nem jegecesedtek ki az elektronikus folyóiratok őrzési szabályai: bármikor bármelyiket „abba lehet hagyni”.

Az iméntiekre való tekintettel a hagyományos folyóirat-gyarapítás és az elektronikus folyóirat-használat értelmes kombinálása kínálhat kiutat a mai „folyóirat-szegénységből”.

/EVSTIGNEEVA, G. A.: Inostrannye žurnaly. Est' oni v Rossii? = Biblioteka, 2. sz. 1999. p. 31–33./

(Futala Tibor)